

?La Roca d'Artés

Artés va néixer com tantes altres poblacions al cim d'una muntanya. La seva topografia tenia un gran avantatge, el vessant nord era inaccessible gràcies a una vistosa cinglera al peu de la qual passa la riera de Malrubí. Aquest espadat vermell té nom propi; sempre se n'ha dit la Roca.

Vista de prop podem observar els materials que la formen, unes roques sedimentàries de color roig intens conegudes geològicament com a Formació Artés. També ens adonarem que la riera continua el procés que va formar la Roca fa milers d'anys: en les rierades els materials que arrossega van excavant la base del cingle i aquesta erosió forma petites balmes que s'acaben esfondrant. El runam caigut és arrossegat riera avall i el procés continua. En altres sectors la riera s'ha apartat del cingle i el procés s'ha aturat, però el cingle es manté. A finals de l'Eocè i principis de l'Oligocè, la Catalunya Central formava part d'una gran plana endorreica (sense sortida al mar) que arribava fins a Navarra. Els rius i rieres que baixaven de les muntanyes que limitaven la conca inundaven la plana en les seves revingudes i la cobrien de capes primes de sorra i argila. Aquests sediments s'assecaven sota el sol tropical i el ferro que contenien s'oxidava en contacte amb l'aire, d'aquí ve el color vermell que ara, transformats en gresos i margues, encara conserven. La Roca és un tall geològic immillorable, on podem observar aquesta història de fa milions d'anys.

La Roca té en els seus dos extrems elements d'interès històric i geològic: la font del Molí i el pou de Glaç de Cal Quingles. La font és a pocs metres de l'antic Molí de Ferreres i està construïda amb blocs de pedra ben escairats i ornamentada amb una imatge de la Mare de Déu de Montserrat feta amb rajoles. L'existència d'una falla mig amagada per l'edifici de la font ha facilitat un camí de sortida a l'aigua freàtica i al costat hi ha un vistós plec molt marcat i de gran utilitat didàctica, fruit dels darrers moviments de la formació del Pirineu. El pou de glaç és a l'extrem oposat del cingle, a tocar la carretera de Prats, i es va redescobrir i netejar l'any 2015. És de forma cilíndrica i amb un sostre en forma de cúpula. Les mides interiors aproximades són uns 7 metres d'alt, sense comptar la cúpula, i uns 5 metres de diàmetre. Està perfectament conservat i només faltaria condicionar l'entorn i instal·lar-hi algun plafó informatiu. Com la majoria dels de la Catalunya

Central, devia estar actiu fins al segle XIX coincidint amb l'acabament de l'anomenada Petita Edat del Gel i l'inici de la fabricació de gel artificial. El roig intens de la Roca, la vegetació que l'envolta i el campanar vell al cim configuren una de les millors vistes d'Artés.

[despiece]**Nom del paratge:** La Roca.

Situació: Vessant nord del turó on va néixer la vila d'Artés. Ens podem acostar a la base del cingle baixant pel camí que passa per la casa de les Ferreres i pel Molí.

Procedència del nom: Nom genèric que per als primitius habitants d'Artés va esdevenir topònim.

Situació geològica: Forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.

Importància geològica: És un bon exemple de cingle actiu i un tall geològic perfecte dels materials de la Formació Artés. La font del Molí i el pou de glaç de Cal Quingles hi afegeixen interès.

Materials geològics: Gresos i margues de color roig intens, d'origen continental.

Edat de la formació: Els sediments que van originar les roques d'aquest indret s'hi van dipositar entre finals de l'Eocè i principis de l'Oligocè, fa uns 34 Ma.

Curiositats: L'indret guarda records tristos, ja que de tant en tant algun artesenc s'hi llevava la vida.[/despiece]